AUGUST STRINDBERG

Puternica

PERSONAJE

D-na X – actriță măritată
D-ra Y – actriță nemăritată
O chelneriță,

Un colț într-o cafenea pentru doamne. Două mese mici de fier. O canapea din catifea roşie. Câteva scaune. D-na X intră îmbrăcată de iarnă (căciulă şi palton). Cu un coş oriental, de calitate, în mână. D-ra Y stă în fața unei sticle de bere pe jumătate terminată şi citeşte o revistă ilustrată pe care mai târziu o schimbă pentru altele.

D-na X: Bună Amélie, dragă! Stai aici singurică în Ajunul Crăciunului ca un burlac amărât?

D-ra Y: (*îşi ridică privirea din revistă; dă din cap afirmativ şi continuă să citească*)

D-na X: Ştii, îmi pare foarte rău să te văd în starea asta. Singură, singurică într-o cafenea şi chiar în Ajunul Crăciunului. Îmi pare la fel de rău ca atunci. Îmi aminteşti de momentul acela, în Paris când am văzut o petrecere de nuntă într-un restaurant, mireasa citea benzi desenate iar mirele juca biliard cu martorii. Hopa! Mi-am spus. Un început ca acesta, cum au s-o continue şi cum au s-o sfârşească? Dacă aşa începe, care va fi continuarea şi cum se va termina? Juca biliard în

noaptea nunții sale. Într-adevăr şi ea citea benzi desenate. Da' nu-i acelaşi lucru.

(*O ospătăriță intră şi pune o ceaşcă cu ciocolată în fața d-nei X. Apoi iese.)*

D-na X: Ştii ce, Amélie? Acum că mă gândesc cred că ți-ar fi fost mai bine să stai cu el. Ții minte, am fost prima care ți-am spus: Iartă-l! Ți-aduci aminte? Ai fi putut fi măritată acum şi ai fi avut un cămin. Îți aminteşti ultimul Crăciun când ai vizitat pe părinții logodnicului tău la țară? Cât de mult ai apreciat bucuriile vieții de familie şi cât îți doreai să te îndepărtezi de teatru. Da, Amélie, dragă, un cămin este, de departe, cel mai bun lucru, teatrul pe locul doi, iar copii… cu toate că tu n-ai înțelege asta.

D-ra Y: (*îi aruncă o privire disprețuitoare*)

D-na X: (*ia câteva lingurițe din ceaşcă apoi deschide coşul arătând cadourile de Crăciun*) Ia uite ce am adus pentru micuții mei. (*scoate o păpuşă*) Uită-te la asta. Lisa o va primi pe asta. Vezi, i se învârt ochii şi gâtul i se înmoaie. Eh! – şi aici este puşca de jucărie a lui Maja. (*încarcă şi trage cu puşca în direcția d-rei Y*)

D-ra Y: (*face un semn de spaimă*)

D-na X: Te-am speriat? Credeai că te-aş împuşca? Dumnezeule! Nu pot să cred aşa ceva. M-ar surprinde mai puțin şi dacă ai vrea tu să mă împuşti pe mine pentru că îți stau în cale. Şi ştiu că n-ai să poți uita niciodată deşi eram absolut nevinovată. Tu însă crezi c-am complotat ca tu să-ți pierzi slujba la Teatrul Stora. Dar să ştii că n-am făcut-o, deşi tu eşti atât de convinsă că mint. Ei! Oricum nu contează ce spun eu, că tu tot

crezi că eu am fost de vină. (scoate o pereche de papuci brodați) Şi ăştia sunt pentru bărbatul meu. Cu lalele pe care le-am brodat eu însămi. Eu urăsc lalelele, desigur, dar lui îi place să aibă lalele pe absolut orice.

D-ra Y: (*îşi ridică privirea din revistă ironic, dar cu curiozitate*)

D-na X: (*bagă o mână în fiecare papuc*) Vezi ce picioare mici are Bob? Şi un mers aşa elegant. Ar trebui să vezi! Nu l-ai văzut niciodată în papuci! (*d-ra Y râde gălăgios*) uite, am să-ți arăt. (*plimbă papucii pe suprafața mesei*)

D-ra Y: (*râde în hohote*)

D-na X: Şi, fii atentă, când e supărat, îşi trânteşte piciorul aşa: „Ce ?! Nenorocitele alea de servitoare! Nu sunt în stare nici să învețe să facă o cafea ca lumea! Uh! Şi acum tâmpiții ăştia au tăiat şi fitilul lămpii aiurea. Şi apoi vine un curent de sub uşă şi îi îngheață picioarele. Dumnezeule! Înghet aici! Şi tâmpiții ăia înguşti la minte nu sunt în stare nici măcar să întrețină focul aprins în sobă.” (*freacă papucii cu talpa unuia de partea de sus a celuilalt*)

D-ra Y: (*moare de râs*)

D-na X: Şi apoi când vine acasă şi caută papucii pe care Maria i-a pus sub şifonier... Oh, dar e ruşinos să-ți bați joc de soțul cuiva în felul acesta. Este un dulce, de fapt un păpuşel. Ar fi trebuit să ai un astfel de soț, Amélie. De ce râzi? Ce? Ce este? Şi apoi, vezi tu, eu ştiu că îmi este credincios. Da, ştiu asta pentru că el însuşi mi-a spus... De ce rânjeşti aşa?... că în timp ce eu călătoream în Norvegia, micuța aia neruşinată, Frederique, i-a dat târcoale şi a vrut să-l seducă. Imaginează-ți, ce

puştoaică infamă! (*pauză*) A fost bine că Bob însuşi a adus vorba despre asta şi că n-am aflat din vreo bârfă. (*pauză*) Dar Frederique nu a fost singura, te anunț. Nu ştiu de ce, dar fetele sunt înnebunite după soțul meu. Probabil că se gândesc că are influență în ceea ce priveşte angajarea în teatru, din moment ce lucrează în Minister… Poate că şi tu ai fost acolo, făcându-i avansuri! Dar ştiu că nu i-a păsat de tine şi că întotdeauna mi s-a părut că îi porți pică.

(*Pauză. Se privesc cu jenă.*)

D-na X: Vino pe la noi în seara asta, Amélie, şi arată-ne că nu eşti supărată pe noi, sau nu pe mine, în orice caz. Mi se pare oribil să fii în relații proaste cu cineva, mai ales cu tine. Poate pentru că ți-am stat în cale atunci (*încetinind gradat*) sau – nu ştiu de ce, deloc – de fapt. (*pauză*)

D-ra Y: (*se uită insistent la d-na X, cu curiozitate*)

D-na X: (*gânditoare*) E aşa ciudat cum am ajuns să ne cunoaştem una pe alta. Când te-am văzut prima dată mi-a fost frică de tine. Atât de frică încât nu îndrăzneam să te las să dispari. Şi aşa, în toate venirile şi plecările, tot am găsit o cale să fiu lângă tine – n-am îndrăznit să-ți devin duşmană, aşa că ți-am devenit prietenă. Dar era mereu o tensiune în aer când veneai pe la noi pentru că soțul meu nu te putea suporta – şi apoi lucrurile mi s-au părut nelalocul lor, ca atunci când nu te încap hainele cum trebuie – şi am făcut tot posibilul să îți arate cât de cât respect, dar fără succes. Până când te-ai logodit! Apoi ați devenit repede prieteni şi pentru un timp părea că amândoi vă arătați adevăratele sentimente pentru prima dată, acum că aveți nişte siguranță – şi apoi – Ce s-a întâmplat apoi? – Nu eram geloasă – ce ciudat! – Şi îmi

amintesc că la botez, când tu ai fost naşă, l-am făcut să te sărute – şi a făcut-o, dar tu erai aşa confuză – adică atunci nu am observat – şi nici nu m-am gândit la asta mai târziu – nu m-am gândit la asta până acum! (se ridică brusc) De ce taci? N-ai scos un cuvânt de când am venit – aşa, lasă-mă pe mine să trăncănesc! Tu ai stat acolo, scrutându-mă cu ochii tăi mari şi m-ai descusut de toate gândurile astea, parcă trăgeai borangicul dintr-o gogoaşă de vierme de mătase.. gânduri… bănuieli, poate. Să vedem… de ce ați rupt logodna? De ce nu ai mai venit pe la noi după aia? De ce nu vii pe la noi diseară?

D-ra Y: (*face o mişcare să vorbească*)

D-na X: Linişte! Nu trebuie să spui nimic pentru că acum înțeleg totul! Deci acesta e motivul de ce tu şi de ce tu şi de ce tu. Aha! Acum se leagă totul! Deci asta este! – Uh! N-am să stau la aceeaşi masă cu tine! (*îşi mută lucrurile la cealaltă masă*) De-asta a trebuit să brodez lalelele! De aceea (*aruncând papucii pe podea*) a trebuit să stau la lacul Märlarn vara – pentru că tu nu suportai apa sărată! De aceea băiatul meu a trebuit să se numească Eskil – pentru că acesta e numele tatălui tău. De aceea a trebuit să port culorile tale, să citesc autorii tăi, să mănânc mâncărurile tale preferate – să beau băuturile tale – ciocolata, de exemplu! De aceea – o, Dumnezeule! – e oribil când mă gândesc. Oribil! Totul! Totul a venit de la tine înspre mine, inclusiv pasiunile tale! Sufletul tău s-a strecurat într-al meu ca un vierme într-un măr, a mâncat şi a mâncat, a săpat şi a săpat până când n-a mai rămas decât coaja şi colb întunecat în urmă. Am vrut să mă îndepărtez de tine, dar n-am putut. M-ai vrăjit ca un şarpe cu ochii tăi negrii – îmi simțeam aripile înălțându-mă, doar ca să fiu trasă în jos din nou. Eram în apă cu picioarele legate şi cu cât dădeam mai tare din mâini, cu atât mă afundam mai mult, mai mult, până

când am atins fundul, unde zăceai ca un crab gigantic, aşteptând să mă zdrobeşti între cleştii tăi – şi – acesta e locul unde mă aflu acum.
Ah! Cât te urăsc! Te urăsc! Te urăsc! Te urăsc! Şi tu, tu stai acolo liniştită, tăcută, calmă, indiferentă – indiferentă dacă e lună plină sau nouă, Crăciun sau Anul Nou, dacă alții sunt nenorociți sau fericiți, incapabilă să urăşti sau să iubeşti, nemişcată ca o barză la gaura unui şobolan. Nu ți-ai putut procura prada singură, n-ai putut s-o urmăreşti, dar ai putut s-o pândeşti. Stai aici în colțul tău – ştii că i se spune „capcana de şobolani", în onoarea ta – citeşti ziarele să vezi dacă cineva a fost lovit de soartă, dacă cineva suferă, dacă cineva a fost concediat la teatru. Stai aici studiind prada, calculând şansele unui naufragiu ca un căpitan de vas, primindu-ți plățile din tribut, săraca Amélie! Ştii, îmi pare rău pentru tine. Pentru că ştiu că eşti nefericită, nefericită la fel ca cineva care a fost rănit. Şi furioasă pentru că ai fost rănită. Nu pot fi supărată pe tine, deşi aş vrea să fiu – pentru că eşti încă atât de mică – şi, ei bine, chestia aia cu Bob, nu sunt aşa preocupată de ea, nu mă deranjează. Cu ce mă afectează, de fapt? Şi ce dacă m-ai învățat tu să beau ciocolată sau m-ar fi învățat altcineva? E acelaşi lucru până la urmă! (ia o linguriță din ceaşcă – îşi ia un aer de înțelepciune). Apropo, ciocolata e destul de sănătoasă. Şi dacă am învățat de la tine să mă îmbrac, cu atât mai bine, nu a făcut decât să-l apropie pe soțul meu şi mai mult de mine. Aici pierderea ta devine câştigul meu. Da – judecând după unele semne, cred că l-ai pierdut deja! Da, a fost evidentă intenția ta să ajungem unde am ajuns, să stau aici, ca şi tine, să regret ca şi tine. Dar n-o fac, nu trebuie să fim prea asemănătoare. Şi de ce aş vrea să am ceva ce nimeni altcineva nu vrea?
Poate-acum că totul se reduce la faptul că în acest moment eu sunt cea puternică între noi două. N-ai

primit niciodată nimic de la mine, doar ai dat. Şi acum sunt ca şi hoțul – când te-ai trezit eu posedam tot ce-ți lipsea ție. Altfel, care ar fi motivul pentru care totul devine fără valoare şi steril în mâinile tale! Nu ai putut să păstrezi iubirea unui bărbat cu toate lalelele şi pasiunile tale – aşa cum am făcut eu. Nu ai putut învăța arta trăitului din toți autorii tăi, aşa cum am făcut eu. Nu ai putut niciodată să ai un mic Eskil, chiar dacă numele tatălui tău e Eskil. Şi de ce taci? Mereu, mereu taci! Am crezut inițial că e un semn de putere, dar poate că pur şi simplu n-ai nimic de spus. Pentru că nu poți gândi nimic! (*se ridică şi ia şi papucii*) Acum mă duc acasă şi iau şi lalelele cu mine. Lalelele tale! Tu n-ai putea învăța nimic de la alții. Nu ai fost maleabilă şi-atunci te-ai rupt ca o creangă uscată – dar eu nu! Îți mulțumesc, Amélie, pentru toate lucrurile pe care m-ai învățat atât de bine. Îți mulțumesc că l-ai învățat pe soțul meu cum să iubească! Acum plec acasă să îl iubesc şi eu.

---- CORTINA ----